

## Nota reserves en voorzieningen gemeente Lansingerland

### 1 Inleiding

Eens in de vier jaar wordt het beleid op het gebied van reserves en voorzieningen onder de loep genomen en geactualiseerd. In het reserve- en voorzieningenbeleid is het van belang om een duidelijke visie te schetsen in samenhang met het financieel beleid. Dit beleid dient te passen binnen de huidige kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en binnen de door de gemeenteraad vastgestelde financiële verordening. Met het actualiseren van de nota reserves en voorzieningen wordt het doel van de bestemmingsreserves en het eventueel in stand houden van door de raad ingestelde bestemmingsreserves opnieuw beoordeeld. Van bestemmingsreserves, waarvan het doel niet langer aanwezig is, zal via de actualisatie van deze nota aan de raad worden voorgesteld deze op te heffen. De raad staat het altijd vrij om de middelen een ander doel te geven.

#### 1.1 Doelstelling

Deze nota is een uitwerking van artikel 14 in de Financiële verordening 2024. De nota reserves en voorzieningen is primair bedoeld als instrument ten behoeve van de kaderstellende rol van de raad. Het doel van deze nota is:

1. Informatie geven over de richtlijnen van het BBV over reserves en voorzieningen.
2. Beleidsregels vast te stellen over de wijze waarop reserves en voorzieningen in de gemeentelijke administratie moeten worden vastgelegd en verantwoord

#### 1.2 Onderscheid tussen reserves en voorzieningen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat een aantal artikelen die betrekking hebben op de gemeentelijke reserves en voorzieningen. Reserves en voorzieningen worden vaak in één adem genoemd. Toch is er een wezenlijk onderscheid. Reserves zijn vrij besteedbaar en zijn bestemd voor het afdekken van risico's, het egaliseren van baten en lasten en het dekken van incidenteel beleid. Reserveren is een vorm van sparen. Meestal gaat het om zaken die niet direct in de exploitatie kunnen worden opgevangen en die incidenteel van aard zijn. Reserves kunnen in principe vrij worden bestemd. De raad kan aan reserves een bepaalde bestemming geven of de bestemming wijzigen. Bij voorzieningen ligt dat anders. Voorzieningen worden gevormd, omdat daar verplichtingen of risico's tegenover staan waarbij omvang of tijdstip van optreden onzeker zijn.

In onderstaande tabel is het onderscheid tussen reserves en voorzieningen samengevat:

|                                | Reserves                                                                                                                                                                                                                              | Voorzieningen                                                                                                                       |
|--------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Verantwoordelijkheid</b>    | De raad: instellen, beschikken en opheffen                                                                                                                                                                                            | De raad: instellen en opheffen).<br>Het college: beschikken                                                                         |
| <b>Onderdeel van</b>           | Eigen vermogen                                                                                                                                                                                                                        | Vreemd vermogen                                                                                                                     |
| <b>Wijziging bestemming</b>    | Mogelijk                                                                                                                                                                                                                              | Niet mogelijk                                                                                                                       |
| <b>Aanwending vrij</b>         | Ja                                                                                                                                                                                                                                    | Alleen voor het betreffende doel                                                                                                    |
| <b>Opbouw (toevoeging)</b>     | Resultaat bestemmend (wordt begroot)<br><br>Het resultaat van de baten en de lasten leidt tot een toevoeging aan respectievelijk een onttrekking uit de reserve. Raadsbesluit vereist<br>Directe toevoeging is <b>niet</b> toegestaan | Resultaat bepalend<br><br>De storting in een voorziening is een last voor de begroting en komt direct ten laste van de exploitatie. |
| <b>Aanwending</b>              | Resultaat bestemmend (wordt begroot)<br><br>Directe onttrekking (via exploitatie) is niet toegestaan.                                                                                                                                 | Rechtstreeks uit de voorziening                                                                                                     |
| <b>Financiële onderbouwing</b> | Niet verplicht, wel wenselijk                                                                                                                                                                                                         | Ja, verplichte onderbouwing                                                                                                         |
| <b>Indeling</b>                | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Algemene reserve</li> <li>• Bestemmingsreserves</li> </ul>                                                                                                                                   | Voorzieningen voor: <ul style="list-style-type: none"> <li>• Verplichtingen en verliezen</li> </ul>                                 |

|  |  |                                                                                                                                         |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bestaande risico's</li> <li>• Egalisatie van kosten</li> <li>• Bijdragen van derden</li> </ul> |
|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

Vanwege de inhoudelijke verschillen is er in deze notitie voor gekozen reserves en voorzieningen in afzonderlijke hoofdstukken te behandelen

### 1.3 Wettelijk kader

Deze nota sluit aan bij de Gemeentewet (artikel 212) en bij het BBV. De kaders voor reserves en voorzieningen worden gevormd in artikel 41 tot en met 45, 49, 54 en 55 BBV (bijlage 1). In de toepassing van het BBV is de afgelopen jaren door de Commissie BBV aan de hand van praktijkcases veel informatie beschikbaar gekomen welke een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV bevorderen. In deze nota wordt daarmee rekening gehouden. Met het aanbieden van deze nota aan de raad wordt voldaan aan artikel 14 van de Financiële verordening gemeente Lansingerland.

### 1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het beleid en beheer van reserves toegelicht. Hierin worden de richtlijnen weergegeven met betrekking tot het instellen, wijzigen, onttrekken, doteren en opheffen van reserves. Hoofdstuk 3 behandelt de richtlijnen rondom voorzieningen. Tot slot wordt in hoofdstuk 4 ingegaan op de relatie tussen de reserves en het weerstandsvermogen van de gemeente en in hoofdstuk 5 volgen een aantal slotbepalingen.

### 1.5 Wijzigingen ten opzichte van de Nota Reserves en Voorzieningen 2020

Ten opzichte van de voorgaande nota Reserves en Voorzieningen is deze nota op de volgende onderdelen gewijzigd:

- Het weerstandsvermogen werd in de vorige nota bepaald op basis van de algemene reserve. In deze nota wordt dit uitgebreid met de Enecoreserve die wij meenemen in de berekening van het weerstandsvermogen.
- De nota heeft een andere indeling. Ten opzichte van de voorgaande nota worden de kaders voor de reserves en voorzieningen aparte hoofdstukken toegelicht.
- Voor onttrekkingen aan de reserves is in deze nota opgenomen dat deze plaatsvinden op basis van de werkelijke bestedingen tot het maximum van de begrote onttrekkingen. Uitzonderingen hierop zijn mutaties inzake de resultaten van de grondexploitatie aan de algemene reserve, de mutaties in de reserve Rekenkamercommissie en de onttrekkingen aan de reserve Groot onderhoud gemeentelijke accommodaties.
- Voor het instellen van een voorziening is ten opzichte van de vorige nota een minimumbedrag opgenomen van € 50.000. Op voorzieningen die vanuit de wet- en regelgeving moeten worden gevormd is het hiervoor genoemde minimumbedrag niet van toepassing.
- De gewenste ratio's genoemd in deze nota voor het weerstandsvermogen zijn aangepast op basis van de gewijzigde nota Risicomanagement.
- In de vorige nota is onder het beleid rondom het inzetten van de kapitaallastendeckingsreserve de onderstaande voorwaarde opgenomen:  
*De investering wordt gefinancierd met eigen vermogen. Er hoeft voor dat deel niet te worden geleend c.q. de schulden van de gemeente stijgen hierdoor niet.*  
Dit bovenstaande is gewijzigd in:  
*De investering wordt gefinancierd met eigen vermogen.*  
Op grond van de bovenstaande wijziging is een aanvullende voorwaarde opgenomen:  
*Indien de investering wordt gefinancierd met vreemd vermogen, dienen de rentelasten structureel te worden gedekt.*

### 1.6 Samenvatting

Hieronder volgt een opsomming van de financiële kaders uit de verschillende hoofdstukken.

#### Reserves (hoofdstuk 2)

- Er zijn twee soorten reserves: algemene reserve en bestemmingsreserves.
- Een reserve is onderdeel van het eigen vermogen.
- Bestemmingsreserves kunnen worden geclusterd.
- Bij het vormen van een reserve dient aan een aantal criteria te worden voldaan, waarbij het minimumbedrag voor het instellen van een bestemmingsreserve € 50.000 bedraagt, uitgezonderd: de reserve Rekenkamercommissie, de wettelijke of contractuele en keiharde onontkoombare verplichtingen en de reserves ter dekking van de kapitaallasten.

- Bestemmingsreserves vervallen uiterlijk vijf jaar na het instellen tenzij anders is besloten. Een mutatie van de looptijd van een reserve wordt voorgelegd aan de raad via de jaarlijkse beoordeling bij het vaststellen van de begroting of bij het vaststellen van de jaarrekening.
- Het instellen, opheffen, toevoegen en onttrekken aan reserves is een raadsbevoegdheid, dit kan via een rapportagemoment in de P&C cyclus dan wel via een afzonderlijk raadsvoorstel.
- De toevoegingen in de jaarrekening worden verwerkt tot aan maximaal het begrote bedrag van deze toevoegingen uitgezonderd toevoegingen op basis van resultaten van de grondexploitaties aan de Algemene Reserve en mutaties aan de reserve Rekenkamercommissie.
- De onttrekkingen in de jaarrekening worden verwerkt tot aan maximaal het begrote bedrag van deze onttrekkingen uitgezonderd onttrekkingen op basis van resultaten van de grondexploitaties aan de Algemene Reserve, onttrekkingen aan de Reserve Groot onderhoud gemeentelijk vastgoed en onttrekkingen aan de reserve Rekenkamercommissie
- Uitgaven ten laste van een reserve dienen incidenteel van aard te zijn tenzij met toestemming van de Provincie anders is besloten.
- Vrijkomende middelen uit een reserve komen ten gunste van de algemene reserve.
- Aan reserves wordt geen rente toegerekend.

#### Voorzieningen (hoofdstuk 3)

- Er zijn drie soorten voorzieningen: voor verplichtingen, verliezen en risico's, ter egalisatie van kosten (onderhoudsvoorzieningen) en voor middelen van derden waarvan de bestemming is gebonden.
- Een voorziening is onderdeel van het vreemd vermogen.
- Voor het vormen van een voorziening ter egalisatie van kosten wordt een minimum bedrag van € 50.000 gehanteerd, tenzij de wet- en regelgeving anders bepaald. Voor het instellen is een raadsbesluit noodzakelijk.
- Voorzieningen worden gewaardeerd op nominale waarde, met uitzondering van de pensioenverplichting en de verliesvoorzieningen Grondexploitaties, die tegen contante waarde worden opgenomen.
- Voor achterstallig onderhoud, waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situatie wordt een voorziening voor verplichtingen, verliezen en risico's gevormd. Dit achterstallig onderhoud wordt niet in de voorziening ter egalisatie van kosten opgenomen.
- De raad is bevoegd tot het instellen van en doteren aan een voorziening.
- Het beschikkingsrecht over voorzieningen ligt bij het college.
- Voorzieningen worden opgeheven als de verplichting en/of het risico waarvoor de voorziening is gevormd, is vervallen of is opgehouden te bestaan. In deze situaties is geen raadsbesluit noodzakelijk.
- Bij opheffing van een voorziening ter egalisatie van kosten is een raadsbesluit noodzakelijk.
- Bij opheffing valt het resterende saldo van de voorziening vrij ten gunste van de exploitatie.
- Jaarlijks wordt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld of de verplichting of het risico nog bestaat en of de omvang nog voldoende dekking biedt.
- Afwijkingen worden gemeld in de tussenrapportage en uiteindelijk via de vaststelling van de jaarrekening door de raad geautoriseerd
- Aan voorzieningen wordt geen rente toegerekend, tenzij de waardering tegen contante waarde plaatsvindt of dit door derden als voorwaarde is gesteld.

#### Relatie reserves en weerstandsvermogen (hoofdstuk 4)

- Voor het bepalen van het weerstandsvermogen en de minimumpositie van de algemene reserve en de Enecoreserve hanteert de gemeente bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening:
  - een koppeling aan een gekwantificeerde risicoanalyse
  - een weerstandsratio van minimaal 1,4 (ruim voldoende). Op lange termijn wordt gestreefd naar een gemiddeld ratio van 1,7
  - een solvabiliteitsratio van minimaal 20%.

#### 1.7 Begrippenlijst

Een **balans** is het overzicht van bezittingen, schulden en het eigen vermogen op een bepaald moment. Op de balans zie je de bezittingen en hoe deze gefinancierd zijn en wat de financiële positie van de gemeente is. De rechterkant van de balans (creditzijde) bevat de passiva: het eigen vermogen (reserves)

en het vreemd vermogen, onderverdeeld in voorzieningen, vaste schulden, vlottende schulden en verplichtingen die volgend jaar tot betaling komen (overlopende passiva).

Het **eigen vermogen** is een post op de balans en wordt gevormd door de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het gerealiseerde resultaat. De omvang van het eigen vermogen wordt bepaald door het saldo van bezittingen en schulden.

Een **bestemmingsreserve** is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. De bestemmingsreserves zijn onderdeel van het eigen vermogen. De exploitatie geeft een overzicht van de verwachte c.q. gerealiseerde lasten, baten, stortingen en onttrekkingen en laat per jaar zien of per saldo sprake is van een voor- of nadeel.

Het **vreemd vermogen** omvat de balansposten voorzieningen, vaste schulden, vlottende schulden en verplichtingen die in een volgend jaar tot betaling komen en ontvangen voorschotbedragen (EU en Nederlandse overheid) die ten bate van een volgend begrotingsjaar komen (overlopende passiva).

**Voorzieningen** zijn gevormd voor (1) verplichtingen, verliezen en risico's die onzeker zijn, maar redelijkerwijs te schatten, (2) het gelijkmatig verdelen van kosten (van vervangingsinvesteringen) die in een volgend jaar worden gemaakt (waarvoor een heffing wordt geheven) en (3) van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. De voorzieningen zijn onderdeel van het vreemd vermogen.

De **solvabiliteit** geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Dit wordt uitgedrukt door de verhouding tussen het eigen vermogen en het balanstotaal (totale vermogen): hoe hoger het eigen vermogen, hoe beter de solvabiliteit. Een score lager dan 20% wordt als risicovol gezien.

Het **budgetrecht** van de gemeenteraad betreft de bevoegdheid om financiële middelen beschikbaar te stellen. Door de begroting vast te stellen geeft de gemeenteraad het college toestemming om per programma geld uit te geven aan de afgesproken activiteiten (artikel 189 Gemeentewet).

## 2 Reserves

### 2.1 Algemeen

De definitie van reserves luidt: reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Bij de reserves zijn de volgende functies te onderscheiden:

- **Bufferfunctie:** de algemene reserve heeft een bufferfunctie en dient om bepaalde (onvoorziene) risico's en exploitatietekorten op te kunnen vangen. Verder worden schommelingen in de exploitatie geabsorbeerd: tekorten en overschotten in de exploitatie komen ten laste respectievelijk ten gunste van de algemene reserve. Reserves met een bufferfunctie maken onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. Het aanspreken van de algemene reserve en de Enecoreserve verlaagt de weerstandscapaciteit.
- **Egalisatiefunctie:** reserves kunnen worden gevormd om baten en lasten over de jaren heen gelijkmatig te verdelen. Extreme pieken en dalen in de exploitatiebegroting kunnen zo worden vermeden. Ook kunnen ongewenste schommelingen in tarieven die aan derden in rekening worden gebracht door middel van een egalisatiereserve worden opgevangen.
- **Financieringsfunctie:** reserves kunnen worden gebruikt als eigen financieringsmiddel, omdat ze onderdeel uitmaken van het totale vermogen van de gemeente. Binnen de gemeente kan het vermogen worden aangewend als intern financieringsmiddel. Door reserves in te zetten kan het beroep op overige financieringsbronnen (van derden) worden beperkt.
- **Bestedingsfunctie:** de gemeente kan besluiten te sparen voor toekomstige uitgaven. Een reserve kan daarbij worden ingezet om incidentele uitgaven te doen om een impuls te geven aan een bepaald doel. Het gaat dan om zaken die niet direct in de exploitatie zijn op te vangen en incidenteel van aard zijn. Inzet van reserves is van invloed op het financiële resultaat en op de solvabiliteit. Op de lange termijn kan dit van invloed zijn op de financiële weerbaarheid van de gemeente.

#### Impact financiële positie

Reservemutaties wijzigen de omvang van het eigen vermogen. Voor zover dit de algemene reserve en de Enecoreserve betreffen, wijzigt ook de beschikbare weerstandscapaciteit. Het eigen vermogen laat zien voor welke omvang er geen schulden op het bezit rusten (solvabiliteit). Reserves zijn niet liquide (geen 'cash'). Dit betekent dat het besluit tot dekking van uitgaven uit een reserve tot een financieringsbehoefte leidt die de schuld vergroot. Inzet van een reserve betekent een verschuiving van het eigen vermogen naar het vreemd vermogen. Hierdoor daalt de solvabiliteit. Een toename van de schuld leidt tot hogere schuldquotes.

## 2.2 Soorten reserves

Reserves worden op de balans verantwoord onder het eigen vermogen. In het BBV (artikel 43) worden reserves onderscheiden in twee soorten reserves:

1. de *algemene reserve*: dit is de reserve waaraan geen bestemming is gegeven en heeft een permanent karakter en vormt het vrij besteedbare eigen vermogen van de gemeente. De algemene reserve draagt veelal het karakter van spaarfunctie en buffer. Een buffer voor financiële tegenvallers en onvoorziene risico's.
2. *bestemmingsreserves*: dit zijn reserves waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Bestemmingsreserves worden gevormd om tijdelijk een bepaald doel te realiseren of om ongewenste schommelingen in lasten en baten te egaliseren. Bestemmingsreserves zijn niet bedoeld om structurele lasten te dekken, waarvoor de ruimte in de structurele meerjarenbegroting ontbreekt.

Binnen de gemeente Lansingerland delen wij de bestemmingsreserves op in twee extra categorieën namelijk de kapitaallasten dekkingsreserves en de overige bestemmingsreserves.

Een *overige bestemmingsreserve* is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Het is weliswaar een vastgelegde toekomstige aanwending maar nog geen financiële verplichting. Immers het staat de raad nog altijd vrij om aan de gelden een ander doel te geven bij de daadwerkelijke besteding van de reserve.

Een *kapitaallasten dekkingsreserve* wordt ingesteld ter dekking van de afschrijvingslasten voortvloeiend uit een gedane investering. Tegenover de onttrekkingen uit deze reserves staan dus te allen tijde structurele afschrijvingslasten die hierdoor gedekt worden. Wij kiezen ervoor om enkel de afschrijvingslasten te dekken uit de reserve en niet de bijkomende rentelasten. Reden hiervoor ligt in het feit dat het rentepercentage van de omslagrente jaarlijks fluctueert en dit dan ook noodzaakt tot jaarlijkse extra stortingen of onttrekkingen aan deze reserve.

Op voorstel van het college kunnen bestemmingsreserves door de raad nader worden geclusterd op basis van het doel van deze reserves. De besluitvorming door de raad over onttrekkingen aan en stortingen in reserves vindt plaats op het niveau van de afzonderlijke reserve en niet per cluster.

## 2.3 Criteria voor het vormen van reserves

De vorming van een reserve is in het kader van het budgetrecht een bevoegdheid van de raad. Een bestemmingsreserve wordt ingesteld voor een concreet door de raad vastgesteld doel. Om te voorkomen dat er onnodig middelen worden vastgelegd waarvoor een andere bestemming mogelijk is, moet een bewuste afweging en onderbouwing ten grondslag liggen aan de vorming van een reserve.

Bij het instellen van reserves gelden de volgende criteria:

- De vorming van een reserve dient via een raadsbesluit plaats te vinden.
- In het raadsbesluit zal, voor zover van toepassing, het volgende aangegeven moeten worden:
  - de soort reserve;
  - het doel waarvoor de reserve wordt gevormd;
  - de minimale en/of maximale omvang;
  - de omvang en de wijze van stortingen en onttrekkingen (structureel of incidenteel), inclusief de onderbouwing daarvan;
  - de looptijd van de reserve (start- en einddatum).
- Het minimumbedrag voor het instellen van een afzonderlijke bestemmingsreserve bedraagt € 50.000. Er kunnen geen financiële verplichtingen worden aangegaan alvorens de raad tot vorming van een bestemmingsreserve heeft besloten.
- Bestemmingsreserves en claims op reserves vervallen uiterlijk vijf jaar na het instellen van de reserve of het ontstaan van de claim, tenzij er een bewuste afweging en onderbouwing aan ten grondslag ligt om de specifieke reserve/claim te handhaven of bij het instellen van de reserve een specifieke looptijd is besloten.
- Het jaar waarin opheffing van de reserve/claim plaatsvindt, is het jaar van vorming plus vijf jaar.

## 2.4 Mutaties reserves

In beginsel is het toevoegen en onttrekken aan reserves een bevoegdheid van de raad. Hierbij gelden de volgende criteria:

### Toevoegingen

- Toevoegingen aan reserves worden door de raad goedgekeurd via de reguliere rapportage-momenten in de P&C-cyclus of via een afzonderlijk raadsbesluit.
- In de jaarrekening worden de toevoegingen aan elk van de reserves verwerkt tot het begrote bedrag dat door de raad is goedgekeurd. Daarboven is een expliciet raadsbesluit vereist. Voorgaande

geldt niet voor de resultaten van de grondexploitaties en toevoegingen aan de reserve Rekenkamercommissie. Om ervoor te zorgen dat het resultaat bij resultaatbestemming niet wordt vertroebeld door de resultaten op de grondexploitaties, worden deze (toevoegingen aan de Algemene Reserve) voor resultaatbestemming verrekend met de Algemene Reserve.

#### *Onttrekkingen*

- Onttrekkingen aan reserves worden door de raad goedgekeurd via de reguliere rapportage-momenten in de P&C-cyclus of via een afzonderlijk raadsbesluit.
- In de jaarrekening worden de onttrekkingen aan elk van de reserves verwerkt op basis van de werkelijke bestedingen tot het begrote bedrag dat door de raad is goedgekeurd. Uitgezonderd onttrekkingen aan de reserve Groot Onderhoud Gemeentelijke Gebouwen voor het dekken van de uitgaven van groot onderhoud, onttrekkingen aan de reserve Rekenkamercommissie en onttrekkingen aan de Algemene Reserve op basis van resultaten van de grondexploitaties. Om ervoor te zorgen dat het resultaat bij resultaatbestemming niet wordt vertroebeld door de resultaten op de grondexploitaties, worden deze (onttrekkingen aan de Algemene Reserve) voor resultaatbestemming verrekend met de Algemene Reserve.
- Onttrekkingen mogen niet tot gevolg hebben dat de reserve negatief wordt.
- Uitgaven die worden gedaan ten laste van een reserve, dienen incidenteel van aard te zijn omdat een reserve eindig is. Als de reserve besteed is, zijn er geen middelen die deze uitgaven kunnen opvangen. Vandaar dat structurele uitgaven, structureel gedekt moeten worden in de begroting. Incidentele uitgaven kunnen wel worden gedekt uit een reserve.

De Algemene Reserve wordt gevoed door overschotten op de jaarrekening. Tekorten worden onttrokken aan de Algemene Reserve. Het college stelt daartoe een voorstel op aan de raad.

#### *Egalisatiereserves*

Op het moment dat de raad een egalisatiereserve voor een doel heeft ingesteld dan kunnen tekorten en overschotten voor dat doel worden onttrokken of toegevoegd zonder dat daarvoor een afzonderlijk raadsbesluit noodzakelijk is. De toevoegingen en onttrekkingen aan deze egalisatie-reserves worden via de vaststelling van de jaarrekening door de raad geautoriseerd.

### **2.4.1 Beleid omtrent het inzetten van de kapitaallasten dekkingsreserve**

In het kader van structureel begrotingsevenwicht worden reservemutaties in de gemeentebegroting in principe buiten beschouwing gelaten. Uitgangspunt is dat tegenover structurele (kapitaal-)lasten structurele inkomsten staan. Uitzondering hierop binnen de verslaggevingsregels is de reserve ter dekking van kapitaallasten. De reden hiervoor ligt in het feit dat met het inzetten van de kapitaal-lasten-dekkingsreserve structureel, in ieder geval voor de looptijd (afschrijvingstermijn) van het betreffende actief, de voortvloeiende kapitaallasten worden afgedekt binnen de begroting. Voorwaarde die in het BBV is gesteld is dat een dekking uit de reserve kapitaallasten enkel mag plaatsvinden wanneer de reserveomvang gelijk is aan de totale kapitaallasten die voortvloeien uit de investering. Wanneer dit niet het geval is, mag slechts naar rato dekking worden toegerekend, waardoor de lasten voor de volledige looptijd van het actief gelijk blijven. Aan het einde van de looptijd heeft de raad opnieuw de keuzemogelijkheid om het actief te blijven exploiteren en op dat moment de dekking van de lasten te bepalen.

Door het inzetten van de kapitaallastendekkingreserve wordt echter niet via de afschrijvingen gespaard voor de eventuele vervanging of levensduurverlenging van een actief. Hierdoor is het van belang spelregels op te stellen voor welke activa we de dekking via kapitaal dekkingsreserves vormgeven en van welke activa de kapitaallasten ten laste van de exploitatie worden gedekt. Doordat reeds bestaande activa worden gedekt uit de reserve kapitaallasten worden deze activa buiten de hierna genoemde spelregels gehouden. Voor de dekking van kapitaallasten uit een reserve moet in ieder geval voldaan worden aan de volgende criteria:

- Het weerstandsvermogen van de gemeente blijft ook met de inzet van de reserve kapitaallasten boven de 1,4;
- De investering wordt gefinancierd met eigen vermogen.
- Indien de investering wordt gefinancierd met vreemd vermogen, dienen de rentelasten structureel te worden gedekt.

Hiernaast moet ten minste nog aan een van de onderstaande criteria worden voldaan:

- Het actief is tijdelijk en zal na de looptijd van het actief, naar beste inschatting, niet meer benodigd zijn of na einde van de looptijd kan worden door geëxploiteerd met een beperkte (aanvullende) investering in of aan het actief. Het betreft dus geen vervangingsinvestering;
- Het betreft een bijdrage in een activum van een derde;
- De investering vloeit voort uit gewijzigde wettelijke verplichtingen die niet konden worden voorzien;
- De investering draagt bij aan impulsen voor maatschappelijk belangrijke thema's (bijvoorbeeld duurzaamheid).

Aanvullend nemen we de jaarlijkse onttrekking aan de reserve kapitaallasten mee in de risico-analyses die ten grondslag liggen aan de bepaling van de benodigde weerstandscapaciteit. Hiermee kwantificeren wij dan ook het risico op incidentele dan wel structurele tegenvallers.

Van de bovenstaande criteria kan alleen met instemming van de raad worden afgeweken.

## **2.5 Wijzigen van doel of bestemming en opheffen reserves**

De gemeenteraad besluit, al dan niet op voorstel van het college, over het wijzigen van het doel of de bestemming dan wel tot het opheffen van reserves. Hierbij gelden de volgende criteria:

- De raad kan besluiten het doel of de bestemming van de reserves geheel of gedeeltelijk te wijzigen (voor zover hiervoor nog geen externe verplichtingen zijn aangegaan).
- De raad kan besluiten tot het opheffen van een reserve.
- Opheffing kan geschieden op momenten dat het geformuleerde doel is gerealiseerd dan wel op basis van ontwikkelingen het doel op enig moment is komen te vervallen of de reserve is uitgeput. Bestemmingsreserves kleiner dan € 50.000 vallen vrij bij de jaarrekening, uitgezonderd: de wettelijke of contractuele en harde onontkoombare verplichtingen en de reserves ter dekking van de kapitaallasten en de reserve Rekenkamercommissie.
- Vrijkomende middelen komen ten gunste van de Algemene Reserve.

## **2.6 Overige spelregels reserves**

### **2.6.1 Herziening reserves**

Bij de reguliere rapportagemomenten in de P&C-cyclus kunnen de bestemmingsreserves inclusief claims op voorstel van het college worden herzien. Nagegaan wordt of het doel nog steeds bestaat en of de hoogte van de bestemmingsreserve nog in overeenstemming is met de te verwachten uitgaven.

### **2.6.2 Rentetoerekening**

Aan reserves wordt geen rente toegerekend.

### **2.6.3 Tussentijdse prognoses algemene reserve en bestemmingsreserves**

Een actualisatie van het verwachte verloop en de prognose van de stand van de algemene reserve en de bestemmingsreserves vindt plaats bij de begroting. Voor zover noodzakelijk kan deze actualisatie ook in de tussenrapportage plaatsvinden.

## **2.7 Informatievoorziening en administratie reserves**

### *Informatievoorziening*

Het BBV schrijft voor dat per reserve jaarlijks een overzicht wordt geboden met het verloop (stand begin boekjaar, toevoegingen/onttrekkingen en stand einde boekjaar). Het college neemt een dergelijk overzicht op in de programmabegroting en in de jaarrekening.

### *Administratie reserves*

Het instellen van, doteren aan, onttrekken uit, laten vrijvallen uit en opheffen van reserves vindt plaats via de exploitatie. Mutaties in reserves dienen per programma zichtbaar gemaakt te worden.

## **3 Voorzieningen**

### **3.1 Algemeen**

De definitie van voorzieningen luidt: voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen. Ze geven een inschatting van voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn. Bij voorzieningen is er sprake van een oorzaak uit het verleden: er is iets gebeurd wat niet terug te draaien is en wat waarschijnlijk leidt tot lasten in de toekomst die niet waren voorzien (begroot). Om die reden is een voorziening niet vrij besteedbaar. Soms zijn de gevolgen nog beïnvloedbaar. Bij het bepalen van de noodzakelijke omvang van de voorziening wordt daar rekening mee gehouden.

### **3.2 Criteria voor het vormen van voorzieningen**

De vorming van voorzieningen is veel dwingender voorgeschreven door het BBV dan de vorming van reserves. Elke voorziening heeft een specifieke bestemming en is niet vrij besteedbaar. De uitgangspunten voor het instellen van een voorziening en het in stand houden daarvan zijn binnen het BBV aan strikte regelgeving gebonden. Het vormen van voorzieningen is geregeld in artikel 44 BBV. Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten;
- bestaande risico's ter zake van te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten;

- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren;
- de bijdragen aan toekomstige (vervangings-)investeringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35 lid 1b BBV;
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden. Uitgezonderd zijn voorschotbedragen ontvangen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Voor het instellen van voorzieningen gelden de volgende criteria:

- De wet geeft aan dat voor het afdekken van risico's een voorziening in de balans gevormd moet worden. Bij deze voorzieningen geldt het principe dat lasten genomen moeten worden zodra ze bekend zijn (en baten wanneer ze gerealiseerd zijn). Het nemen van verlies betekent het verwerken direct ten laste van de exploitatie al of niet via de vorming van een voorziening. Het instellen van voorzieningen die rechtstreeks voortvloeien vanuit de bedrijfsvoering en wettelijke regelingen, kan achteraf bij de vaststelling van de jaarrekening worden geformaliseerd.
- Voor het vormen van een voorziening ter egalisatie van kosten (artikel 44 lid 1c BBV) wordt een minimumbedrag van € 50.000 gehanteerd, tenzij de wet- en regelgeving anders bepaald. De vorming van een dergelijke voorziening dient via een raadsbesluit plaats te vinden.
- Door derden beschikbaar gestelde middelen met een specifiek bestedingsdoel worden gerekend tot de voorzieningen (artikel 44 lid 2 BBV). Voor zover de middelen worden aangewend voor dit doel, worden deze via de reguliere rapportagemomenten in de P&C-cyclus in de begroting verwerkt.
- Bij de vorming van een voorziening wordt in ieder geval het volgende aangegeven:
  - de onderbouwing (aard en reden) voor het vormen en de omvang van de voorziening;
  - de gehanteerde aannames voor de berekening. De hoogte van de voorziening wordt gebaseerd op schattingen, aannames of modellen. Vastgelegd wordt welke methode wordt gebruikt en welke aannames zijn gedaan;
  - de verwachte looptijd van de voorziening. Met andere woorden, wanneer wordt de verplichting of het risico naar verwachting afgehandeld.
- Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de verplichting of het voorzienbare verlies, met uitzondering van de pensioenverplichting. Deze wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

### 3.3 Soorten voorzieningen

De voorzieningen worden onderverdeeld in de volgende categorieën:

- voor verplichtingen, verliezen en risico's,
- ter egalisatie van kosten,
- voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is.

#### 3.3.1 Voor verplichtingen, verliezen en risico's

Voor de verplichtingen, verliezen en risico's welke vanuit bedrijfseconomisch oogpunt noodzakelijk zijn en waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten (bijvoorbeeld voorziening wethouders-pensioenen, reorganisatievoorziening en risico's op juridische claims) wordt een voorziening gevormd. Een dergelijke voorziening wordt ook gevormd in geval van achterstallig onderhoud, waarbij sprake is van kapitaalvernietiging en/of onveilige situaties.

#### 3.3.2 Ter egalisatie van kosten

Voor werkzaamheden met een structureel karakter en jaarlijks sterk wisselende uitgaven wordt zo veel mogelijk een egalisatievoorziening ingesteld. Met een egalisatievoorziening wordt transparantie en een stabiel financieel meerjarenbeleid bevorderd. Momenteel hebben wij geen egalisatievoorziening.

#### 3.3.3 Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is

Door derden verkregen middelen met een specifiek bestedingsdoel worden door het BBV op twee verschillende wijzen gerubriceerd in de balans. Dit onderscheid is voor de juiste besluitvorming en rechtmatigheid van belang. In artikel 44 lid 2 staat vermeld dat door derden verkregen middelen, die specifiek besteed moeten worden, gerekend worden tot de voorzieningen. Voor deze middelen geldt het beschikkingsrecht zoals vermeld onder de voorzieningen. Dit zijn bijdragen (niet zijnde EU- of Nederlandse overheidsbijdragen), waarvan de besteding over een aantal jaren wordt uitgesmeerd en waarvan de bestemming gebonden is.

Uitgezonderd hierop zijn voorschotbedragen nader geduid in artikel 49 lid 1b BBV. De voorziening afvalstoffenheffing en de voorziening rioolheffing worden onder deze categorie gerubriceerd.

### 3.4 Mutaties voorzieningen

Voorzieningen dienen dekkend te zijn voor verplichtingen en risico's. Ze mogen daarom niet hoger of lager zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn gevormd. Als blijkt dat een voorziening te hoog is doordat verplichtingen wegvallen of risico's afnemen dan valt een gedeelte van de voorziening vrij ten gunste van de exploitatie. De raad is bevoegd tot het instellen van en het doteren aan de voorziening tenzij wettelijk anders is bepaald. De raad heeft bij het instellen van de voorzieningen weinig ruimte voor het maken van keuzes (allocatiefunctie). Voorzieningen hebben een verplichtend karakter uitgezonderd de onderhoudsvoorzieningen en egalisatie-voorzieningen. Met het instellen van de voorziening gaat de raad ook akkoord met de jaarlijkse onttrekkingen aan de voorziening. Het beschikingsrecht ligt bij het college.

#### *Toevoegingen*

- Toevoegingen moeten zijn gebaseerd op de gewenste of noodzakelijke omvang.
- Voorzieningen ter egalisatie van kosten worden afgestemd op de door de raad bepaalde kaders (in het bijzonder de meerjarige onderhoudsplannen). De verwachte totale lasten worden gelijkmatig verdeeld over een aantal begrotingsjaren.
- De voeding van voorzieningen vindt plaats via de exploitatie. Bij (verwachte) tekorten per balansdatum dienen de voorzieningen te worden aangevuld.

#### *Onttrekkingen*

- De uitgaven worden rechtstreeks ten laste van een voorziening gebracht en blijven buiten de exploitatie.
- Bestedingen ten laste van voorzieningen vinden plaats zonder raadsbesluit maar vinden alleen plaats indien de onttrekkingen zijn gepland bij de vorming van de voorziening. Deze staan in directe relatie tot het doel van de voorziening.
- Voorzieningen mogen niet negatief zijn.

### 3.5 Opheffen voorzieningen

Het doel of de bestemming van een voorziening kan niet gewijzigd worden. Voorzieningen worden opgeheven als de verplichting en/of het risico waarvoor de voorziening is gevormd, is vervallen of is opgehouden te bestaan. Aangezien opheffing van de voorziening volgens het BBV in deze situatie verplicht is, is voor het opheffen geen raadsbesluit nodig. Voor voorzieningen ter egalisatie van kosten geldt dat deze na besluitvorming door de raad worden opgeheven. Bij opheffing valt het resterende saldo van de voorziening vrij ten gunste van de exploitatie.

### 3.6 Overige spelregels voorzieningen

#### 3.6.1 Beoordeling voorzieningen

Jaarlijks wordt bij het opstellen van de jaarrekening beoordeeld of de verplichting of het risico nog bestaat. Omdat voorzieningen zijn gevormd om onder meer (mogelijke) toekomstige verplichtingen te kunnen afdekken, is het van belang periodiek te beoordelen of de omvang van de voorziening op termijn de gewenste dekking kan bieden. Afwijkingen worden gemeld in de tussenrapportage en uiteindelijk via de vaststelling van de jaarrekening door de raad geautoriseerd.

#### 3.6.2 Rentetoerekening

Aan voorzieningen wordt geen rente toegerekend, tenzij de waardering van de voorziening tegen constante waarde plaatsvindt of bij voorzieningen als gevolg van bijdragen van derden dit als voorwaarde is gesteld.

### 3.7 Informatievoorziening en Administratie Voorzieningen

#### *Informatievoorziening*

Het BBV schrijft voor dat per voorziening jaarlijks een overzicht wordt geboden met het verloop (stand begin boekjaar, toevoegingen/onttrekkingen en stand einde boekjaar). Het college neemt een dergelijk overzicht op in de programmabegroting en in de jaarrekening.

#### *Administratie voorzieningen*

Het instellen van, toevoegen aan, laten vrijvallen uit en opheffen van een voorziening verloopt via de exploitatie. Deze kosten worden gepresenteerd op het betreffende programma. Bestedingen ten laste van de voorziening verlopen rechtstreeks via de voorziening (en dus niet via de exploitatie).

## 4 Relatie reserves en weerstandsvermogen

### 4.1 Algemeen

Voor wat betreft de reserves ligt er een nadrukkelijke relatie met het weerstandsvermogen binnen onze gemeente. Het doel van het hebben van weerstandsvermogen is dat er een buffer aanwezig is om de financiële tegenvallers op te vangen zodra risico's werkelijkheid worden.

Kortom: weerstandsvermogen is het vermogen om risico's af te dekken zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Bij weerstandsvermogen gaat het dus om de mate waarin een gemeente in staat is om middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder haar hele beleid te hoeven wijzigen.

## **4.2 Omvang algemene reserve**

### **4.2.1 De algemene reserve en Enecoreserve als buffer**

De algemene reserve en de Enecoreserve (buffervermogen) worden gerekend tot de vrij besteed-bare reserves en kunnen daarom tot de beschikbare weerstandscapaciteit worden gerekend. Op basis van een periodieke risicoanalyse blijkt welk deel van de beschikbare weerstandscapaciteit noodzakelijk is voor het afdekken van de geïnventariseerde risico's (gekwantificeerde risico-analyse). Dit deel is niet toe te rekenen aan het vrije deel van de algemene reserve en kan niet ingezet worden voor nieuwe beleidsimpulsen. Dit betekent dat voor dit deel van de algemene reserve of de Enecoreserve de raad niet kan besluiten tot het vormen van of aanvullen van een bestemmingsreserve.

De gemeente Lansingerland heeft als uitgangspunt dat de gewenste omvang van de minimumpositie van de algemene reserve en het weerstandsvermogen wordt gekoppeld aan een gekwantificeerde risicoanalyse. Incidentele risico's zijn risico's die een eenmalige last tot gevolg kunnen hebben. Ter dekking van deze risico's kan een beroep worden gedaan op de algemene reserve of de Eneco-reserve. Structurele risico's kunnen leiden tot meerjarige lasten en raken daarmee het begrotings-evenwicht. De verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit geeft inzicht in het gemeentelijk weerstandsvermogen.

#### Buffer ter dekking algemene risico's

Voor de bepaling van de minimum omvang van de algemene reserve en de Enecoreserve worden tenminste bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening de risico's geïnventariseerd en gekwantificeerd. Op deze wijze wordt bepaald welk deel van de beschikbare weerstandscapaciteit nodig is om de risico's af te dekken. Deze analyse wordt toegelicht in de paragraaf Weerstands-vermogen en Risicobeheersing in de begroting en in de jaarrekening.

### **4.2.2 Minimumpositie algemene reserve en Enecoreserve in relatie tot weerstandsvermogen**

Het BBV kent een aantal verplichte ratio's en kengetallen. Deze getallen geven een goed inzicht in (het verloop van) de financiële positie. De gemeente is zelf verantwoordelijk voor het bepalen van de minimum norm m.b.t. het weerstandsniveau en de overige financiële ratio's.

De gemeente Lansingerland stelt voor het weerstandsvermogen de kwalificatie "ruim voldoende" als norm vast.

Dit wil zeggen een ratio groter dan 1,4. Er wordt op lange termijn gestreefd naar een gemiddeld ratio van 1,7

De solvabiliteitsratio heeft een sterke relatie met de reservepositie en het weerstandsvermogen. Deze ratio wordt daarom betrokken bij het bepalen van het minimumniveau van de weerstands-capaciteit. Het eigen vermogen omvat de algemene reserve en de bestemmingsreserves (waaronder de kapitaal-lastenreserve). De bestemmingsreserves zijn reserveringen met vastgestelde doelen die door de inzet ervan jaarlijks afnemen.

De algemene reserve en de Enecoreserve(weerstandscapaciteit) moeten gerelateerd worden aan de geïnventariseerde risico's om inzicht te verkrijgen in het weerstandsvermogen.

Samenvattend betekent dit dat voor het bepalen van het weerstandsvermogen en de minimum-positie van de algemene reserve en de Enecoreserve de volgende uitgangspunten door de gemeente Lansingerland worden gehanteerd:

- koppeling aan een gekwantificeerde risicoanalyse,
- weerstandsratio van minimaal 1,4. Op lange termijn wordt gestreefd naar een gemiddeld ratio van 1,7),
- solvabiliteitsratio van minimaal 20%.

De analyse van het weerstandsvermogen en de minimumpositie van de algemene reserve en de Enecoreserve wordt opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing in de begroting en jaarrekening.

## **5 Slotbepalingen**

### **5.1 Citeertitel**

Deze nota wordt aangehaald als de Nota reserves en voorzieningen gemeente Lansingerland

### **5.2 Inwerkingtreding**

Deze nota treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2024. De nota reserves en voorzieningen gemeente Lansingerland 2020 komt per gelijke datum te vervallen.

### **5.3 Hardheidsclausule**

Bij onvoorziene omstandigheden en gegronde redenen behoudt de raad op voorstel van het college het recht om anders te beslissen, dan is opgenomen in deze nota.

## Bijlage: Specificatieblad Algemene Reserve

### Algemene Reserve

1. Doel
 

Het doel van de Algemene Reserve is:

  - \* Het opvangen van onvoorziene uitgaven voortvloeiende uit opkomende verplichtingen die niet rechtstreeks verband houden met de lopende exploitatie en uit calamiteiten;
  - \* Het opvangen van rekeningtekorten;
  - \* Het afdekken van begrotingstekorten, voor zover op basis van een meerjaren-begroting blijkt dat deze niet van structurele aard zijn.

Door de resultaten van de grondexploitaties te betrekken in de resultaat-bestemming vertroebelt het zicht op de resultaten van de gemeente als geheel. Dit maakt sturen op resultaat erg lastig. Om ervoor te zorgen dat het resultaat bij resultaatbestemming niet wordt vertroebeld door de resultaten op de grondexploitaties worden deze (onttrekkingen uit en dotaties aan de Algemene Reserve) voor resultaatbestemming verrekend met de Algemene Reserve.
2. Voeding
  - \* Rekeningoverschotten indien niet anders bestemd;
  - \* Saldo van opgeheven reserves (voor zover niet anders bestemd);
  - \* Resultaten grondexploitaties.
3. Max. hoogte
 

Er is geen maximale hoogte.
4. Omvang
 

De Algemene Reserve rekenen wij tot de beschikbare weerstandscapaciteit. Het totale weerstandsvermogen wordt beoordeeld in de ratio van de weerstands-capaciteit. Maximale of minimale omvang van de Algemene Reserve is niet te bepalen omdat het om het geheel gaat van het weerstandsvermogen. Onze doelstelling is een ratio van minimaal 1,4. Op lange termijn wordt gestreefd naar een gemiddeld ratio van 1,7
5. Looptijd
 

Deze reserve heeft een onbepaalde levensduur.
6. Weerstand
 

Deze reserve vormt onderdeel van het weerstandsvermogen.

Het benodigde weerstandsvermogen voor de Algemene Reserve blijkt uit de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting en de jaarrekening. Daar wordt onderscheid gemaakt tussen het benodigde weerstandsvermogen voor de grondexploitaties en het benodigde weerstandsvermogen voor de overige taken.

## Bijlage: Specificatieblad Bestemmingsreserves

| Bestemmingsreserve                               | Doel                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Voeding                                                                                                                                                                                            | Maximale hoogte                                                              | Omvang                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Looptijd                                                                                                                            | Onderdeel van het weerstandsvermogen |
|--------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Reserve Rekenkamer                               | Deze reserve is ingesteld als onderzoek reserve voor de Rekenkamer Lansingerland<br><br>In de verordening Rekenkamer Lansingerland is opgenomen in artikel 6 lid 6 dat de Rekenkamer tot maximaal 40% van het budget mag reserveren. De huidige omvang is overeenkomstig de verordening Rekenkamer Lansingerland. | Dotatie vindt plaats op grond van de verordening Rekenkamer Lansingerland.                                                                                                                         | De maximale hoogte is gelijk aan 40% van het jaarlijks budget voor onderzoek | De omvang is in principe constant van aard, omdat het maximum van 40% onderzoekskosten gereserveerd wordt ofwel € 1,50 per inwoner. Eigenlijk mogen reserves onder de € 50.000 niet bestaan. Hierop wordt voor deze reserve een uitzondering gemaakt vanwege diens specifieke karakter voor de Raad en de onderliggende verordening Rekenkamer. | Onbepaald                                                                                                                           | Nee                                  |
| Reserve Baggeren                                 | Deze reserve is gevormd om de onderhoudslasten behoefte van baggerwerkzaamheden evenredig over de tijd te kunnen verdelen.                                                                                                                                                                                        | Jaarlijks vindt op basis van een beheerplan een dotatie plaats aan deze reserve.<br><br>Onttrekkingen vinden plaats op basis van de werkelijk gemaakte kosten ten behoeve van baggerwerkzaamheden. | De maximale hoogte is afhankelijk van de beheerplannen.                      | De omvang van de reserve is wisselend van aard, omdat zowel dotaties als onttrekkingen plaats vinden.                                                                                                                                                                                                                                           | De reserve is gekoppeld aan de beheerplannen. De looptijd wordt op onbepaald gezet zolang de systematiek van beheerplannen bestaat. | Nee                                  |
| Bestemmingsreserve                               | Doel                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Voeding                                                                                                                                                                                            | Maximale hoogte                                                              | Omvang                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Looptijd                                                                                                                            | Onderdeel van het weerstandsvermogen |
| Reserve Tijdelijke huisvesting primair onderwijs | Dekking van kosten gerelateerd aan de tijdelijke huisvesting en realisatie van scholen voor primair onderwijs.                                                                                                                                                                                                    | Bij vaststelling van de jaarrekening 2013 heeft een eenmalige storting plaatsgevonden. Onttrekkingen vinden plaats op basis van de werkelijk gemaakte kosten                                       | De maximale hoogte is het bedrag van de oorspronkelijke dotatie.             | De omvang is afnemend van aard, omdat nu enkel nog onttrekkingen plaats gaan vinden.                                                                                                                                                                                                                                                            | De komende jaren worden nog dotaties en onttrekkingen verwacht. Voorlopig wordt de einddatum 31 december                            | Nee                                  |

|                                   |                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                  |                                                                                      |                                                                                                                           |     |
|-----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|                                   |                                                                                                                                            | voor tijdelijke huisvesting primair onderwijs.                                                                                                                                                                                       |                                                                  |                                                                                      | 2029 gehanteerd.                                                                                                          |     |
| Reserve Overdracht schoolgebouwen | Dekking van kosten gerelateerd aan het onderhoud van de schoolgebouwen om deze in goede staat over te kunnen dragen aan de schoolbesturen. | Bij vaststelling van de jaarstukken 2017 heeft een eenmalige storting plaatsgevonden. De onttrekkingen vinden plaats op basis van de werkelijk gemaakte kosten van het onderhoud aan deze schoolgebouwen.                            | De maximale hoogte is het bedrag van de oorspronkelijke dotatie. | De omvang is afnemend van aard, omdat nu enkel nog onttrekkingen plaats gaan vinden. | De komende jaren worden nog dotaties en onttrekkingen verwacht. Voorlopig wordt de einddatum 31 december 2026 gehanteerd. | Nee |
| Reserve Sociaal Domein            | Dekking van de kosten voor omkering van jeugdhulp en de opvang van eventuele tekorten op deze taak.                                        | Middels twee stortingen is de hoogte van de reserve bepaald. Naar de toekomst toe zullen enkel onttrekkingen plaatsvinden ter grootte van de werkelijk gemaakte kosten voor Jeugdhulp en de daardoor ontstane tekorten op deze taak. | De maximale hoogte is het bedrag van de oorspronkelijke dotatie. | De omvang is afnemend van aard, omdat nu enkel nog onttrekkingen plaats gaan vinden. | De komende jaren worden enkel onttrekkingen verwacht. Voorlopig wordt de einddatum 31 december 2026 gehanteerd.           | Nee |

| Bestemmingsreserve                             | Doel                                                                                                                                 | Voeding                                                                                                                                                                                                                                         | Maximale hoogte                                                                                                                                   | Omvang                                                                                                      | Looptijd                                                                                                  | Onderdeel van het weerstandsvermogen |
|------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Reserve Actieplan Omgevingswet                 | Deze reserve is gevormd voor de bekostiging van de uitgaven die gedaan worden in het kader van de implementatie van de omgevingswet. | De voeding heeft plaatsgevonden op basis van de ontvangen bijdragen van het rijk voor de implementatie van de omgevingswet. De onttrekkingen vinden plaats op basis van de werkelijk gemaakte kosten voor de implementatie van de omgevingswet. | De maximale hoogte is overeenkomstig de reeds gedane stortingen. De reserve zal enkel nog aflopen op basis van de onttrekkingen die zijn begroot. | De omvang van de reserve neemt jaarlijks af op basis van de werkelijk gemaakte kosten voor de omgevingswet. | <b>Wordt opgeheven per 31 december 2024.</b>                                                              | Nee                                  |
| Reserve Groot Onderhoud Gemeentelijke gebouwen | Dekking van cyclische onderhoudslasten van de gemeentelijke gebouwen.                                                                | Jaarlijks vinden de gebruikelijke dotaties per gebouw plaats op basis van het onderhoudsplan. Onttrekking vindt plaats op basis van de werkelijk gemaakte kosten voor de uitvoering van het onderhoud.                                          | Er is geen maximale hoogte.                                                                                                                       | De omvang van de reserve is gebaseerd op het beheerplan groot onderhoud gemeentelijke gebouwen.             | De looptijd van de reserve is onbepaald, omdat een beheerplan continue geactualiseerd en vervangen wordt. | Nee                                  |

|                          |                                                                                                                                |                                                                                                                                                     |                                                                                      |                                                                                                                                            |                                                            |     |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|-----|
| Reserve Onderzoekskosten | Het dekken van incidentele onderzoekskosten naar de veranderingen binnen de gemeente.                                          | Eenmalige storting bij de Kadernota 2020. De onttrekking aan deze reserve bestaat uit de werkelijk gemaakte kosten voor de uitgevoerde onderzoeken. | De maximale hoogte is gesteld op het eenmalig gestorte bedrag bij de kadernota 2020. | De omvang is gebaseerd op de verwachte onderzoekskosten                                                                                    | De looptijd van de reserve is gesteld op 31 december 2026  | Nee |
| Reserve Eneco gelden     | Het separaat verantwoorden van de opbrengst welke voortvloeit uit de verkoop van de aandelen Eneco voor latere besluitvorming. | De voeding heeft plaatsgevonden op basis van het ontvangen bedrag vanuit de verkoop van Eneco.                                                      | De maximumhoogte is gesteld op het ontvangen bedrag met betrekking tot de verkoop.   | De omvang is gelijk aan het ontvangen bedrag met betrekking tot de verkoop. Inzet van deze gelden is onderhevig aan latere besluitvorming. | De looptijd van de reserve is gesteld op 31 december 2029. | Ja  |

| Bestemmingsreserve                                     | Doel                                                                                                                                                         | Voeding                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Maximale hoogte                                                                 | Omvang                                                                            | Looptijd                                                                                                                                      | Onderdeel van het weerstandsvermogen |
|--------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------|
| Reserve Kapitaallasten                                 | Dekking van de afschrijvingskosten van specifiek aangegeven investeringen                                                                                    | Eenmalige storting plaatsgevonden door omzetting van bestemmingsreserve. Onttrekking uit reserve vindt plaats overeenkomstig de afschrijvingslasten van de specifiek benoemde investeringen. Wanneer de totale reserve niet voldoende dekkend is, zal conform het BBV, naar rato van dekkendheid onttrokken worden of additionele storting in de reserve plaatsvinden. | Er is geen maximale hoogte.                                                     | De omvang van de reserve is gebaseerd op het afschrijvingsbeleid van de gemeente. | De looptijd van de reserve is onbepaald, omdat middelen voor het dekken van afschrijvingen van nieuwe investeringen kunnen worden toegevoegd. | Nee                                  |
| Reserve Kapitaallasten Verduurzaming Primair Onderwijs | Dekking van de afschrijvingskosten die voortvloeien uit de investeringen van duurzaamheidsmaatregelen voor bestaande schoolgebouwen voor de komende 15 jaar. | In de begroting 2021 heeft een eenmalige storting plaatsgevonden. Onttrekking uit reserve vindt plaats overeenkomstig de afschrijvingslasten van de specifiek benoemde investeringen. Wanneer de totale reserve niet voldoende dekkend is, zal conform het BBV, naar rato van dekkendheid onttrokken worden of additionele storting in de reserve plaatsvinden.        | De maximale hoogte is gelijk aan de incidentele storting bij de begroting 2021. | De omvang van de reserve is gebaseerd op het afschrijvingsbeleid van de gemeente. | De reserve heeft een looptijd gelijk aan de afschrijvingsduur van de investeringen.                                                           | Nee                                  |

|                                                                    |                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                             |                                                                                                                                           |                                                                     |                                             |
|--------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|
| Reserve Warmtevisie                                                | Uitgaven te dekken voor het opstellen van de Warmtevisie Lansingerland inclusief energiestrategie.                                           | De voeding van de reserve heeft plaatsgevonden middels de eenmalig ontvangen gelden vanuit het gemeentefonds ter dekking van deze kosten. Eventuele toekomstige ontvangsten met betrekking tot dit doel worden ook toegevoegd aan deze reserve. Onttrekking vindt plaats op basis van de werkelijk gemaakte kosten voor de warmtevisie. | De maximumhoogte is gesteld op het ontvangen bedragen met betrekking tot de warmtevisie.                                                    | De omvang is gelijk aan het ontvangen bedrag met betrekking tot de warmtevisie vermindert met de werkelijke gemaakte kosten.              | <b>Wordt opgeheven per 31 december 2024.</b>                        | Nee                                         |
| <b>Bestemmingsreserve</b>                                          | <b>Doel</b>                                                                                                                                  | <b>Voeding</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>Maximale hoogte</b>                                                                                                                      | <b>Omvang</b>                                                                                                                             | <b>Looptijd</b>                                                     | <b>Onderdeel van het weerstandsvermogen</b> |
| Reserve Ombuiging                                                  | Het dekken van de incidentele kosten in de aankomende 3 jaar voor het herinrichten van de werkprocessen ter verbetering van onze procedures. | Eenmalige storting bij de Kadernota 2020. De onttrekking vindt plaats op basis van de werkelijke gemaakte kosten die samenhangen met de herinrichting en verbetering van de procedures.                                                                                                                                                 | De maximale hoogte is gelijk aan de incidentele storting bij de kadernota 2020                                                              | De omvang is gebaseerd op de verwachte kosten voor het verbeteren van de procedures.                                                      | De maximale looptijd is gesteld op 31 december 2026.                | Nee                                         |
| Reserve Aanloophase Cultuurhuis                                    | Het dekken van onvoorziene tekorten van het Cultuurhuis                                                                                      | Overschotten op budgetten gerelateerd aan het Cultuurhuis                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                             | De omvang is gebaseerd op de te verwachten kosten                                                                                         | De maximale looptijd van de reserve is gesteld op 31 december 2028. | Nee                                         |
| Reserve 1 <sup>e</sup> inrichting en Onderwijs Leermiddelen pakket | Het dekken van de uitgaven 1 <sup>e</sup> inrichting en onderwijs-leerpakket voor de komende 15 jaar.                                        | Eenmalige storting bij de vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2020-2024                                                                                                                                                                                                                                   | De maximale hoogte is gelijk aan de incidentele storting bij de vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2020-2024 | De omvang is gebaseerd op de verwachte kosten voor de uitgaven 1 <sup>e</sup> inrichting en onderwijs-leerpakket voor de komende 15 jaar. | De maximale looptijd is gesteld op 31 december 2026.                | Nee                                         |
| Kapitaallasten Dekkingsreserve Groenzoom                           | Het dekken van de afschrijvingslasten die voortvloeien uit de investeringen in het                                                           | De reserve wordt gevormd uit nog te realiseren winsten uit het project Ruimte voor Ruimte De Groenzoom.                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                             | De omvang is gebaseerd op verwachte winsten en verliezen uit grondexploitaties en werkelijke af-                                          | De looptijd van de reserve onbekend.                                | Nee                                         |

|  |                             |                                                                                                                                                     |  |                                                                                              |  |  |
|--|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|----------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|
|  | natuurgebied De Groen-zoom. | Onttrekkingen aan de reserve vinden plaats op basis van werkelijke afschrijvingslasten of tegenvallers die zijn opgetreden in de grond-exploitatie. |  | schrijvings-las-ten die voort-vloeien uit in-vesteringen in het natuurge-bied De Groen-zoom. |  |  |
|--|-----------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|----------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|

| Bestem-mingsreser-ve                                                            | Doel                                                                                                                                                                                                                                                                                | Voeding                                                                                                 | Maximale hoogte                                                                                       | Omvang                                                                                                                | Looptijd                                                | Onder-deel van het Weer-stands-vermo-gen |
|---------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------|
| Reserve Her-stelwerk-zaamheden Meerpolder                                       | Het dekken van de in-cidentele kosten voor de herstelwerk-zaamheden Meerpolder. Door de verkregen schadeclaim te reser-veren in een separate bestemmingsreserve herstel-werkzaamhe-den blijven de gelden zichtbaar en beschik-baar voor het doel waarvoor de gelden zijn verkregen. | Eenmalige storting bij vaststelling ter hoogte van de verkregen schadeclaim.                            | De maximale hoogte is ge-lijk aan de in-cidentele storting bij vaststelling van de jaar-stukken 2020. | De omvang is gebaseerd op de verwachte kosten voor de herstel-werk-zaamhe-den Meerpolder.                             | De maxima-le looptijd is gesteld op 31 de-cember 2026.  | Nee                                      |
| Reserve Op-gave Op-vang Nieuw-komers (voorheen Opvang Vluchtelin-gen Oekraï-ne) | De opgave Langduri-ge opvang Oekraïense Ontheemden is opge-gaan in de opgave Opvang Nieuwkomers waarbij de doelgroep Oekraïense ontheem-den een onderdeel is van de integrale opga-ve.                                                                                              | De reserve is gevoed vanuit de exploitatie-overschotten voor de op-vang van vluchtelingen uit Oekraïne. |                                                                                                       | Deze midde-len zijn be-stemd voor de integrale aanpak van opgave Nieuwko-mers, waaron-der de Oekra-ïense Ont-heemden. | De maxima-le looptijd is gesteld op 31 de-cember 2026.  | Nee                                      |
| Reserve Op-ruimkosten Sporthoek-laan                                            | Het vormen van een reserve is uitvoering van de business case Sporthoeklaan                                                                                                                                                                                                         | Bij vaststelling van de jaar-stukken 2013 heeft een een-malige stor-ting plaatsge-vonden.               | De maximale hoogte is ge-lijk aan de in-cidentele storting bij de jaarstuk-ken 2023.                  | De omvang is gebaseerd op de verwachte kosten.                                                                        | De maxima-le looptijd is gesteld op 31 de-cember 2034.  | Nee                                      |
| Reserve Op-ruimkosten Tijdelijke woonlocatie Noordpolder                        | De reserve dient voor het dekken van de kosten voor het oprui-men van de locatie. De Eigenaar van de locatie verwacht de grond terug te ontvan-gen in de huidige staat (BR2400061)                                                                                                  | Eenmalige storting uit de algemene re-serve en een bijdrage van-uit het Rijk.                           | De maximale hoogte is ge-lijk aan de storting op basis van het raadsbesluit BR2400061.                | De omvang is gebaseerd op de verwachte kosten.                                                                        | De maxima-le looptijd is gesteld op 31 de-cember 20240. | Nee                                      |